Poštnina plačana v gotovini. Cena 25.— lir Spediz. in abb. post. I. gr.

DEMOKRACIJA

Uredništvo: Trst, ul. Machiavelli 22-II. - tel. 3-62-75
Uprava: Trst, ulica S. Anastasio 1-c - tel. 2-30-39
Goriško uredništvo: Gorica, Riva Piazzutta št. 18.
CENA: posamezna številka L 25. — Naročnina: mesečno L 100, letno L 1.200. — Za inozemstvo: mesečno L 170, letno L 2.000. — Poštni čekovni račun: Trst štev. 11-7223.

Leto X. - Štev. 50 Trst - Gorica 14. decembra 1956 Izhaja vsak petek

Goriškim volivcem v premislek

V nedeljo so slovenski volivci na Goriškem zopet poklicani, da povedo svoje mnenje, da določijo, kdo naj jih zastopa v občinski in pokrajinski upravi. Za njihove glasove se potegujejo razne stranke, slovenske kot italijanske, pa tudi mešane.

Mislimo, da nima smisla ponavljati, da prpada glas slovenskega volivca ali volivke samo slovenskim strankam in listam. Od števila slovenskih glasov je odvisno uživanje naših manjšinskih pravic, odvisen je obstoj naših šol, priznanje slovenskega jezika, kar bomo, če dokažemo, da hočemo ohraniti svoj narodnostni značaj, tudi dosegli. Seveda moramo to s svojimi glasovi tudi dokazati. Na politični tehtnici štejejo samo oni. Kakor velja to za Trst in za vsa narodnostno mešana področja, tako velja tudi za Goriško. Volivci bi zagrešili veliko napako, če bi nasedli tistim, ki pravijo, da imajo sedanje volitve samo administrativni značaj in da zaradi tega ni važno katere liste bodo dobile več glasov. Kadarkoli bomo kasneje postavljali svoje zahteve, bodo poklicani vedno najprej pogledali, koliko je pravzaprav na Goriškem ljudi, ki čutijo slovensko, in kvečjemu po tem nam bodo odmerjali naš delež.

Slovenski glasovi pripadajo torej slovenskim listam. Toda med listami, ki nastopajo pri sedanjih goriških volitvah s slovenskimi kandidati, so take, katere so postavili komunisti in njihovi sopotniki, in take, ki so jih postavili slovenski demokrati, naklonjeni ali pa organizirani v Slovenski demokratski zvezi. Slovenski komunisti in sopotniki celo pozivajo slovenske volivce, naj glasujejo na pokrajinskih volitvah za narodnostno mešane, popolnoma komunistične liste.

Tudi glede te izbire je treba poudariti važnost, upravičeno bi c o rekli usodno pomembnost teh sicer administrativnih volitev na goriškem področju.

Komunistično usmerjeni ali pa njim pokorni agitatorji zopet ponavljajo, da med občinskimi in pokrajinskimi volitvami na eni ter madžarskimi dogodki in naraščajočemu odporu proti komunizmu na drugi strani ni nobene zveze. Velik naivnež pa je tisti, ki jim naseda!

Kaj obljubljajo komunsti in njihovi zavezniki, pa naj priseg jo na Stalina ali Hruščeva, Togliattija ali Tita?

O razdelitvi zemlje kmetom govoričijo zastopniki gibanja, ki je, čim se je dokopalo do oblasti, natiralo kmeta v kolhoze in pristlne kolektivistične zadruge.

O pravičnih davkih in dobrih cenah se širokoustijo simpatizerji režimov, ki so kmeta pritisnili tako k tlom, da je izgubil vsako veselje do dela in življenja ter je enostavno začel zanemarjati zemljo.

Pogled čez mejo v Titovino kaže vsakomur, kako stvari stojé. Kdor ne verjame, naj govori s sorodniki in prijatelji z druge strani meje, naj pomisli, zakaj so se madžarski kmetje dvignili kot en sam mož in tvegajo svoja življenja za rešitev iz oklepa, ki jih duši in stiska, da ne morejo več.

Pravičnejše plače in lepše življenje obljubljajo delavcu zagovorniki nasilnega sovjetskega nastapa proti madžarskemu delovstvu, zagovarniki aretacij in deportacij delavskih voditeljev, ki so se uprli, ker nočejo, da bi delavec še naprej garal kot črna živina, ne da bi dobil za plačilo niti dovolj kruha, kje šele kaj drugega in boljšega.

Tudi Tito je rekel, da je takšen nasilen nastop upravičen v primerih, ko se delavstvo skuša osvoboditi komunizma, kajti predvsem je treba rešiti komunizem! Komunizem je torej tem ljudem prvo, kaj ljudska sreča! Kdor ni zadovoljen s tem, kar mu nudijo, za tega je hladna Sibirija, so zapori in, po potrebi, grob.

V tej luči je treba gledati na komunistične obljube in volilne programe, ki obetajo vse mogoče, pri čemer pa si njihovi predlagatelji mislijo svoje. Volilne obljube so jim samo limanice, na katere lovijo naivne kaline, orodje za dosego cilja, ki je vse drugačen od slike, s katero ga prekrivajo.

Dokaz: zopet razmere v Jugoslaviji, razmere na Poljskem, razmere na Madžarskem, razmere v Romuniji, kjer so morali iz previdnosti celo razorožiti vojsko, razmere v Bolgariji, kamor so tudi morali poslati sovjetske čete, ker se domači komunisti med lastnim narodom ne čutijo varne.

A kaj se vse to tiče slovenskih volivcev, ki si bodo na Goriškem vendar volili samo svoje občinske može in pokrajinske svetovalce?

Tako ugovarjajo nekateri kratkovidneži. Tem odgovarjamo, da se jih presneto tiče, kajti če izkažejo zaupanje komunistom in njihovim simpatizerjem, potem bodo napravili isto usodno napako, kot bi jo napravil pastir, ki bi zaupal volku, preoblečenemu v ovčji kožuh.

Oddani glasovi bodo obenem merodajni za presojo slovenske usmerjenosti. Če jih bo veliko, bodo dokazovali, koliko je takih, ki še danes, po tako hudih in očitnih dokazih izigravanja in prevare niso spregledali, kam vodi komunistična igra. Potem se ne bomo smeli čuditi, če bo že itak narodnostno tako izpostavljena slovenska manjšina v Italiji izgubila podporo svobodoljubnega in demokratično usmerjenega sveta tako v državi kot v tujini, pa tudi v domovini, kjer mislijo naši sonarodnjaki o komunizmu drugače, kot pa marsikdo, ki si komaj par metrov od meje zavestno zakriva oči in maši ušesa.

V našem primeru gre torej tudi za to zaupanje in naklonjenost, od katere je odvisen naš nadaljnji obstoj in razvoj. Sicer uradno res zgolj administrativne volitve, imajo za nas veliko večji pomen. Tega naj se zavedajo volivci in volivke, ko bodo odhajali na volišče, ko bodo oddajali svoj glas, kajti vsako poznejše kesanje in izgovarjanje bi bilo zaman. Za naivnost in napake v politiki ni opravičila. Nositi je treba posledice. Pazimo torej, da jih ne izzovemo, da sami ne silimo vanje.

* * *

Teror na Madžarskem

Po drugem sovjetskem nastopu je Kadar, oprt na sovjetske bajonete, skušal ponoviti z madžarskimi delavci oziroma z njihovimi delavskimi sveti isto podlo zahrbtnost, kakršno so si privoščili sovjetski generali z Nagyjem. En mesec se je z njimi pogajal, obljubljal, grozil, zavlačeval. Medtem pa je organiziral svojo politično policijo in pod izgovorom, da lovi protirevolucionarje, je z aretacijami odstranjeval delavske voditelje. Igra je bila prozorna: obglavljene delavske množice bi morale nato brezpogojno kapitulirati, izročene bi bile na milost in nemilost Kadarjevih biričev in njegovih sovjetskih gospodarjev.

Toda ni bil samo Kadar tako pameten. Tudi madžarski delavci so uvideli, za kaj gre. In pretekli teden je napetost dosegla svoj višek, za katerim je morala slediti odločitev. Delavski zastopniki so se sestali s Kadarjem na zadnji, usodni razgovor. Ponovili so mu svoje zahteve, med drugim prenehanje aretacij, izpustitev že zaprtih delavskih voditeljev, povratek deportirancev iz Sovjetske zveze, upoštevanje in priznanje delavskih svetov itd. V kolikor bi temu ne bilo ugodeno so zagrozili z novo splošno stavko. Kadar pa je izgubil živce, oziroma je smatral, da je že dovolj močan, da si lahko privošči kaj takega. Besen je začel vpiti na delavske zastopnike in jim je zagrozil, da jih bo dal vse postreliti. Obtožil jih je, da so protirevolucionarji in plačanci Zahoda.

Obsedno stanje in izredna sodišča

Delavski zastopniki so bili presenečeni, toda ne preplašeni. Spoznali so, da gre za življenje in smrt. Po sedem ur trajajoči seji je Centralni delavski svet v Budimpešti objavil svoje stališče. Proglasil je 48 ur trajajočo splošno stavko, ki je začela v nedeljo opolnoči. Hkrati s proglasitvijo stavke so madžarski sindikati pozvali delavce vsega sveta, naj tudi oni stavkajo iz vzajemnosti do madžarskih tovarišev, ki se borijo za svobodo. V razglasu so povedali, da vlada ni hotela upoštevati pritožb delavskega sveta glede aretacij, ki so jih njeni organi izvršili pretekle dni, in je s tem pokazala popolno nerazumevanje za madžarske delavce in njihove zastopnike.

Takoj po objavi proglasa je madžarska policija zasedla sedež Centralnega delavskega sveta, vojaški oddelki pa so zastražili tovarne. Kadarjeva vlada je razglasila obsedno stanje po vsej državi in je uvedla preki sod, ki je začel veljati v torek opoldne. Po prekem sodu bo dala soditi vse, pri katerih bodo našli orožje, kakor tudi ljudi, ki bodo delali proti vladi in javnemu redu. Razpustila je pokrajinske delavske svete in centralni pokrajinski svet v Budimpešti.

Kocka je s tem padla. Kadarjeva vlada je s tem jasno pokazala, da bo nadaljevala s politiko sile. Ljudi so celo z zvočniki opominjali, da bodo v torek začela poslovati izredna sodišča. Istočasno so prekinili vse telefonske in brzojavne zveze s tujino.

Tudi delavci so reagirali. Trgali so razglase, v katerih je vlada pojasnjevala odredbo o prekem sodu za vso državo. Splošna stavka, ki jo je proglasil Centralni delavski svet še preden je Kadarjeva vlada odredila njegov razpust, je v nedeljo opolnoči začela. Prepretena s cestnimi in uličnimi bloki, sestavljenimi iz sovjetskih tankov in madžarske policije, je Budimpešta dočakala nov spopad med svobode in pravice željnim ljudstvom na eni ter tujim okupatorjem in domačimi plačanci na drugi strani.

Vesti, ki prihajajo iz Madžarske, so zaradi pretrganih zvez nepopolne. Glavni vir je bil, posebno prva dva dneva, Beograd. Vsi viri potrjujejo, da je stavka popolnoma uspela. Celo Radio Budimpešta je uradno priznal zastoj proizvodnje po vsej državi. Isti radio je tudi povedal, da so množice napadle tiste maloštevilne vozače avtobusov, ki niso hoteli stavkati. Celo državne trgovine so zaprte. Izjemo predstavljajo le nujne službe, kot je oskrba prebivalstva, ne pa industrije z električnim tokom, vodovodna, bolniška in podobne službe. Zaman poziva vlada prebivalstvo, da s stavko ne bo pospešilo odhoda sovjetskih čet. Ljudje Kadarju ne verjamejo prav nič več.

Borba je znova razplamtela

Kadarjeva vlada pa tudi dela prav nasprotno od tega, kar bi morala storiti, če bi si hotela pridobiti zaupanje delavcev. Ob podpori Sovjetov nadaljuje z aretacijami, preki sod je začel brezobzirno izvajati smrtne obsodbe, na mnogih krajih je policija streljala na demonstrante. Zopet padajo smrtne žrtve, toda na obeh straneh, kajti posebno na deželi so se razplamteli pravi boji. Takšen velik spopad, v katerega naj bi bila zapletena ena cela sovjetska divizija, se bije v hribih severno od prestolnice. Poveljstvo nad uporniškimi oddelki naj bi namreč zopet prevzel obrambni minister bivše Nagyjeve vlade, kateremu se je 4. novembra posrečilo, da je pobegnil Sovjetom. Razna pokrajinska središča naj bi bila trdno v rokah madžarskih rodoljubov. Tako zatrjujejo tudi razne tajne radijske postaje, ki so se zopet začele oglašati.

V sredo je prišlo do streljanja med uporniki ter med sovjetskimi tanki in madžarsko policijo v samem središču Budimpešte. Te spopade je potrdil tudi budimpeštanski radio.

Na Madžarskem je zavladala prava anarhija. O nekakšni oblasti sedanje vlade se lahko govori samo v večjih središčih, kjer so razmeščene sovjetske čete. Na podeželju gospodarijo rodoljubi, oziroma je prepuščeno samo sebi. V kako hudi stiski je vlada in kako jo zapušča razsodnost, dokazuje nov člen, ki ga je Prezidij madžarske republike dodal k zakonu o obsednem stanju. Po njem bo avtomatično obsojen na smrt vsakdo, katerega bodo spoznali za krivega kakega zločina, predvidenega po zakonu o obsednem stanju. S tem je uzakonjen pravi in najčistejši teror.

Kaj zdaj?

V takšnih okoliščinah morajo tudi Sovjeti uvideti, da so se s Kadarjem znašli v popolnoma slepi ulici. Zato se vzdržujejo vesti, da bodo Kadarja zamenjali z dosedanjim zunanjim ministrom Horvatom, ki naj bi v svojo vlado sprejel tudi zastopnike drugih strank, tako malih posestnikov in socialistov. Dejstvo pa je, da čas hiti in da je vsak umik z vsakim trenutkom vedno težji, vztrajanje na dosedanji poti pa zahteva vedno nove žrtve. Sovraštvo do Sovjetske zveze raste, njen ugled v svetu trpi. Naj sovjetski oblastniki na to navidezno še tako malo dajo, jim pa vendar ne more biti vseeno. Zato smemo pričakovati, da bomo na Madžarskem v kratkem prisostvovali novim poskusom drugačnih političnih rešitev, ki pa v zaostrenih okoliščinah in po tolikih mrtvih ne bodo mogli biti uspešni, če ne bodo zares iskreni in širokogrudni, kar je pa po vsem, kar se je doslej zgodilo, kaj malo verjetno.

V tem primeru bi svobodni svet ne smel mirno gledati krvave kopeli, v kateri želijo komunisti utopiti madžarski narod.

To naziranje se uveljavlja tudi v Združenih narodih. Vedno bolj se množijo glasovi, ki pravijo, da je prava sramota, da svobodni svet gleda in dopušča to nasilje, ne da bi nasilnike ustavil tudi drugače in ne samo z besedami.

V torek je glavna skupščina OZN že obsodila Sovjetsko zvezo zaradi njenega nastopa na Madžarskem. Odobrila je spomenico, katero je predložilo 20 držav, med njimi tudi Italija. Zanjo je glasovalo 55 držav, proti njej 8, vzdržalo pa se jih je 13, med njimi Jugoslavija.

Spomenica dvajsetih držav, ki so jo odobrili člen za členom, zahteva: umik sovjetske vojske iz Madžarske, prihod opazovalcev OZN na Madžarsko in da madžarska vlada privoli v obisk generalnega tajnika OZN v svojo državo. Če madžarska vlada in Sovjeti tudi zdaj ne bodo sprejeli teh zahtev, bodo Združeni narodi morali sklepati, kaj naj ukrenejo proti svojim članicam, ki tako grobo teptajo človečanske pravice in ne upoštevajo ponovnih pozivov najvišje mednarodne organizacije, kateri pripadajo. To bo usodna preizkušnja za vest človeštva.

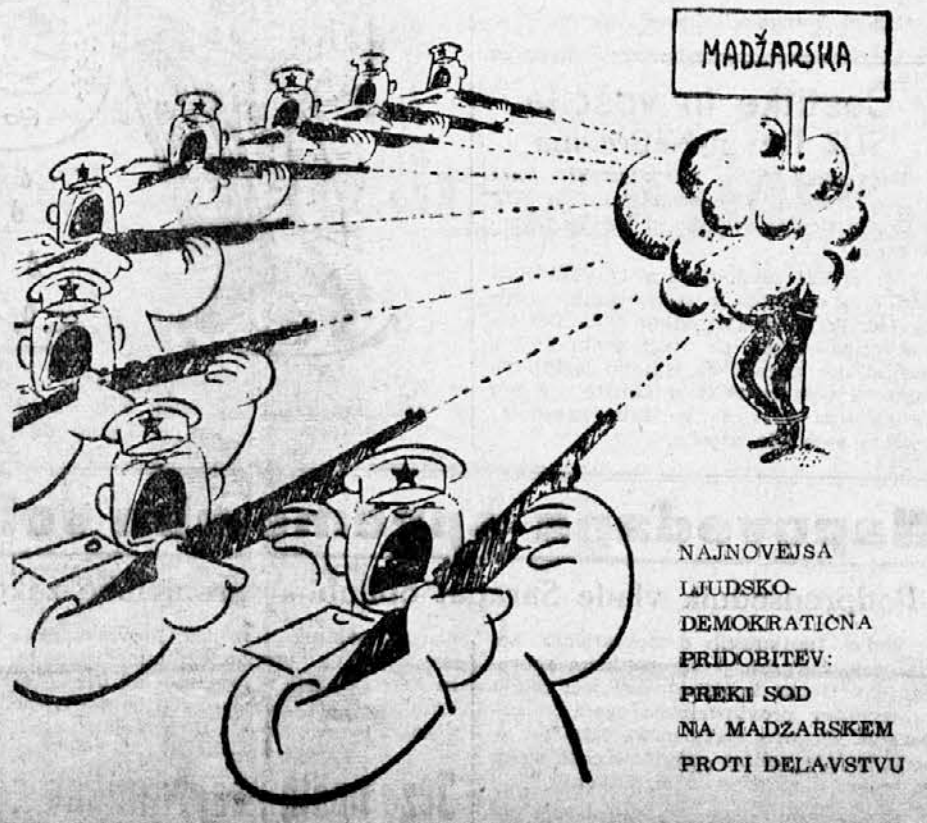

NAJNOVEJŠA LJUDSKO-DEMOKRATIČNA PRIDOBITEV: PREKI SOD NA MADŽARSKEM PROTI DELAVSTVU

TITO NE MARA NOBENIH PRIČ

V Beogradu so pretekli petek objavili, da je od začetka upora na Madžarskem pribežalo v Jugoslavijo 859 madžarskih državljanov. Od teh jih je 141 prosilo, da bi se lahko vrnili v domovino. Isto poročilo nadaljuje, da so jugoslovanske oblasti tej prošnji ugodile ter da so 7. decembra omogočile povratek na Madžarsko 51 osebam, v nedeljo pa devetdesetim. Poročilo dodaja, da so 302 begunca prosila za odselitev v druge države. Za te begunce so jugoslovanske oblasti že stopile v stik z Visokim komisarjem OZN za begunce.

Če je tako, potem bi bila zadeva v redu. Toda sumljivo je še vedno, zakaj niso jugoslovanske oblasti dovolile tujim časnikarjem, da bi lahko prisostvovali izročitvi omenjenih beguncev madžarskim oblastem. Istočasno bi se namreč časnikarji prepričali, ali gre res za komuniste, ki so pobegnili v Jugoslavijo, da se izognejo revolucionarnim protistalinistom, oziroma ali se ti ljudje res želé vrniti v domovino. Ugled Jugoslavije ne bi zaradi tega prav nič trpel. Takšna prisotnost tujih prič bi samo dokazala verodostojnost jugoslovanskega poročila in pravilnost jugoslovanskega ravnanja. Jugoslavija bi s tem samo pridobila.

Značilno je nadalje, da je Jugoslavija enako kot satelitske države odklonila zahtevo Organizacije združenih narodov, ki je prosila, da bi lahko poslala v Jugoslavijo opazovalce, ki bi z zaslišavanjem beguncev in preiskavami ob madžarskih mejah skušali ugotoviti resnico o dogajanju na Madžarskem.

Potem ko je Madžarska izjavila, da na svojem ozemlju ne mara opazovalcev, je namreč Organizacija združenih narodov prosila, da bi ti opazovalci obiskali vsaj obmejne države, Jugoslavijo, Romunijo, Češkoslovaško in Avstrijo. Toda samo Avstrija je takoj pristala na njihov prihod. Ljudske demokracije, ki so imele toliko povedati v zvezi z egiptovsko krizo in so se obupno sklicevale na Združene narode, niso dale svojega pristanka za poseg ZN v trenutku, čim je bil v vprašanju prihod opazovalcev na njihovo ozemlje, pa čeprav bi ne preiskovali njihovih razmer, temveč bi bili pogledi omejeni na sosednjo Madžarsko. Nevtralna, toda svobodoljubna Avstrija je na to pristala, v svojem mednarodnem ravnanju vse bolj neodvisna Jugoslavija pa je svoj pristanek odrekla. To ji ne dela časti, ni dosledno in dodatno veča sum, da tudi jugoslovanski postopek z madžarskimi begunci morda ni tako korekten, kakor bi moral biti od strani države, ki je tudi podpisala Listino o človečanskih pravicah, katere desetletnico smo slavili prav ta teden.

Djilas bo odsedel tri leta

V sredo popoldne je pred beograjskim sodiščem začela in še isti dan je pred istim sodiščem tudi končala razprava proti Milovanu Djilasu, bivšemu podpredsedniku jugoslovanske vlade. Obtožili so ga protidržavne delavnosti ter zvez s tujino, s čemer naj bi deloval za spremembo sedanje jugoslovanske zunanje politike.

Proces se je vršil v isti formi kot prvi. Sorodniki in omejeno število novinarjev so smeli prisostvovati samo otvoritvi razprave, ki je bila nato proglašena za tajno. Poleg dveh jugoslovanskih časnikarjev, dveh vseučiliških profesorjev in desetih miličnikov so smeli prisostvovati temu delu razprave samo najožji sorodniki. Titov režim je še enkrat dokazal, da se boji odprtega razpravljanja, ker nima trdnih argumentov, s katerimi bi lahko pobijal Djilasove obtožbe.

Čeprav je zahteval državni tožilec najstrožjo kazen, ki bi lahko znašala do 20 let, je sodišče očitno bilo drugačnega mnenja, oziroma je pač prejelo takšen namig. Djilasa so zaradi novih prestopkov obsodili v dve leti strogega zapora, istočasno pa so mu znižali prejšnjo pogojno kazen od 18 na 12 mesecev, tako da bo zdaj moral presedeti v zaporu skupno 3 leta.

Vkljub Djilasovi izjavi, da ne bo več pisal člankov in dajal izjav, sodišče ni hotelo ugoditi njegovi prošnji, da ga pusti na svobodi vse do nastopa kazni. Sodniki so pripomnili, da je to že enkrat obljubil, pa ni držal. Odvetniki se bodo proti razsodbi pritožili.

SLOVENSKO DOBRODELNO DRUŠTVO - TRST
Pripravlja tudi letos vsakoletno
SILVESTROVANJE
v prostorih v ulici Machiavelli 22/II

Uspeli obisk predsednika Gronchija v Nemčiji

Med najvažnejše dogodke preteklega tedna spada potovanje republiškega predsednika Gronchija v Zahodno Nemčijo. Obisk je padel v čas važnih prizadevanj za ponovno vzpostavitev evropske enotnosti, utrditev evropske obrambe in evropskega sodelovanja. Predsednik Gronchi in zunanji minister Martino sta z zahodnonemškimi državniki razpravljala o Atlantski in Zahodnoevropski zvezi, o evropskem združevanju ter o zahodni politiki spričo dogodkov na Madžarskem ter na Srednjem vzhodu. Uradno poročilo je povedalo, da imata obe vladi enake poglede na omenjena vprašanja in da bosta sprožili nove pobude v korist miru. Zadevne sklepe bosta ministra Martino in von Brenteno pojasnila na pariškem zasedanju Atlantskega sveta ter v drugih evropskih političnih ustanovah.

NE POZABLJAJMO: „NAPREDNI" MADŽARI SO POKLICALI SOVJETSKE TANKE NAD MADŽARSKO LJUDSTVO. TUDI NA GORIŠKEM NASTOPAJO NA VOLITVAH „NAPREDNI" KLICARJI! ZAVRNITE JIH, DA NE BOSTE TOČILI SOLZA MADŽARSKIH MATER!

ZATO VOLIMO VSI-SLOVENCI KOT EN MOŽ SLOVENSKO LISTO Z LIPOVO VEJICO!

VESTI z GORIŠKEGA

Tako vzgaja mladino komunizem...

Pred kratkim je zahodnonemška policija prijela štirinajstletnega fantiča zaradi vohunstva. Fantu je ime Uwe Schlegel. Pri neki demokratični ustanovi je iskal zaposlenje, njegovo obnašanje pa se je zdelo hudo sumljivo. Pri policijskem zaslišavanju se je izkazalo, da je fant prispel iz Vzhodne Nemčije. Mejo je prekoračil po naročilu komunistične tajne policije, da bi vohunil za nekim določenim beguncem iz Vzhodne Nemčije. Ta begunec je bil — njegov lastni oče.

Slovita je naravnost zgodba Pavlika Morosova, ki velja v komunističnih državah kot »bleščeči primer« tega, kar pričakujejo komunistični mogotci od mladega komunističnega pokolenja. »Junaško delo« Pavlika najdemo zapisano po vseh sovjetskih in pripreženiških berilih.

Pavlik je bil kmečki sin in je živel s svojimi starši v vasi Gerasimovka pri Sverdlovsku na Uralu. L. 1932, ko je zaradi kolektivizacije sovjetskega kmetijstva izbruhnila lakota, mu je bilo dvanajst let. Nekega dne je Pavlik opazil, da je oče skril vrečo žita pred pobiralci prisilne oddaje. Pavlik, ki je bil komunistično vzgojen, je odšel na policijo in prijavil svojega lastnega očeta.

Očeta so obsodili na petnajst let prisilnega dela. Ta denunciacija pa Pavliku ni pirnesla sreče. Razjarjeni vaščani so ga pobili do smrti. Za povračilo je policija postrelila vse vaščane, ki so prebivali v Pavlikovi soseščini. Pavlika pa so označili za simbol partijske zvestobe. V Moskvi so mu postavili spomenik in ga proglasili za »narodnega junaka«. Sovjetska poštna uprava je izdela posebne znamke z njegovo sliko, in sovjetski pisatelj Anatol Sofronov je bil odlikovan s Stalinovo nagrado za dramatizacijo te zgodbe.

Podobni primeri so se odigrali tudi v Sloveniji. Leta 1947 je »ljudsko sodišče« v Ljubljani sodilo odvetnika in vseučiliškega profesorja dr. Borisa Furlana, ki je Tržačan. Dolžili so ga stikov z zavezniškimi diplomatskimi zastopstvi v Ljubljani. Med sojenjem je njegov lastni sin na ves glas zahteval v sodni dvorani smrt za svojega lastnega očeta. Leto kasneje je po več mesečnem zaporu Ozna izpustila iz ječe mlado dekle pod pogojem, da bo vsak teden dvakrat poročala Ozni, o čem se roditelja pogovarjata doma.

Na Češkoslovaškem je bil leta 1948 obsojen na petnajst let težke ječe kapitan Tunkl zaradi »protikomunističnega delovanja«. Denunciral ga je lastni sin. Leta 1952 sta obe hčerki Stanislava Hrabinskega iz Plzna denuncirali svoja roditelja protikomunistične propagande. Očeta in mater so obsodili na več let ječe. Obe hčerki pa je komunistično glasilo »Pravda«, ki izhaja v Plznu, javno pohvalilo dne 9 oktobra 1952.

Pretresljiva drama se je leta 1950 odigrala na Madžarskem. Tam so zaprli nekega možakarja zaradi poslušanja tujih radijskih postaj. Med zaslišavanjem ga je Farkaševa policija tako grozovito trpinčila, da so ga morali na nosilih prinesti domov. Njegov dvanajstletni sin je priznal, da je očeta sam naznanil, češ da je vsak, kdor posluša zahodne radijske postaje, »sovražnik ljudskih demokracij«. Zagrozil je očetu, da ga bo spet naznanil, če bo poslušal tuje postaje. Ta izdaja lastnega otroka je očeta tako pretresla, da si je preskrbel revolver in ubil otroka in sebe.

Nepozabljeno je tudi zadržanje nedoraslega smrkavca v slovitem procesu proti generalnemu tajniku češkoslovaške komunistične partije, Rudolfu Slanskyju, ki je bil l. 1952, skupno s trinajstimi drugimi komunističnimi voditelji, postavljen pred praško sodišče. Takrat je zahteval Tomaž Frejka, sin obdolženega Ludvika Frejke, v posebnem pismu na predsednika sodišča, naj sodišče očeta obsodi na smrt. »Sem zvest komunist«, je pisal sin, »in vem, da mi bo sovraštvo do lastnega očeta vlilo novih moči za komunistično preteklost našega ljudstva....« Besedilo pisma je priobčilo glasilo komunistične partije »Rude Pravo« dne 25. novembra 1952.

S pravo vzhodnjaško modrostjo je reagiral na podobne kitajske ponorelosti nekdanji predsednik vseučilišča v Pekingu, dr. Hu Si. Ker se ni nikoli izražal v prilog komunizma, ga je lastn sin leta 1950 naznanil policiji kot reakcionarja in sovražnika ljudstva. Oče pa je dejal: »Vsi vemo, da v komunističnih deželah ni svobode govora. Da pa tudi ni svobode molčanja, tega do sedaj nismo vedeli.«

Mnogi komunisti, titovci, sopotniki in tudi ubežniški preskakovalci imajo sinove in tudi hčerke. Ne želimo, da bi se jim nekoč tako godilo kot tem nekaj primerom množičnih zločinov nad mladim pokolenjem. Vsem ostalim goriškim volivcem pa nujno priporočamo, da razmišljajo v teh dneh tudi o teh »pridobitvah« komunističnega sveta. Kdor želi imeti sina ali hčerko za lastnega denuncianta, naj voli komunistične zagovornike vzgojiteljev vohunov in denunciantov. Kdor pa želi, da mu bo otrok pošten sin ali hčerka, bo volil može, ki odločno zagovarjajo etnične in moralne odlike krščanstva, demokracije in svobode. Volil bo SLOVENSKO LISTO Z LIPOVO VEJICO!

Ugled si je novi sopotnik sam zapravil

Po znani načelni izjavi vodstva Slovenske demokratske zveze glede izločitve Rudija Bratuša iz te organizacije, smo pričakovali, da se bo Bratuš sprijaznil s položajem, ki si ga je sam ustvaril. Pa ni tako, kajti mož ne more mirovati in bi si rad pridobil ugled žrtve, medtem ko ga »Soča« in »Primorski dnevnik« želita prikazati kot politično zrelega in vrednega moža, ki da se je odtrgal od Slovenske demokratske zveze in njene načelne programatične politike. Ugotovili smo sledeče: Rudi Bratuš je bil izločen iz vrst SDZ in vodstvo SDZ ga ni več kandidiralo, čeravno je mož na vse mogoče načine skušal ponoviti svojo kandidaturo na listah SDZ z lipovo vejico. Od njegove gospe, ki je prosila razne ljudi iz vrst SDZ in okoli uredništva »Demokracije«, naj bi njenega moža še naprej upoštevali, do njegovega pisma od 16. oktobra imamo dovolj dokazov, da se je Bratuš ponujal, potem ko se je morda začel zavedati svojih usodnih napak, ali pa, ko je slutil, da ga SDZ ne bo več kandidirala.

Dr. KAREL BIRSA, odvetnik in profesor v Gorici, naš kandidat za pokrajinski svet, okrožje Standrež in del mesta ter kandidat za občinski svet mesta Gorice

Naša slovenska javnost je izjavo vodstva SDZ sprejela kot točno in razvoj dogodkov, to je kandidiranje Bratuša na komunistični listi, dokazuje, da je bilo ravnanje vodstva SDZ potrebno in pravilno.

V svojem pismu od 16. oktobra, naslovljenem vodstvu SDZ v Gorici, se Bratuš pritožuje takole: »Podpisani sem slučajno zvedel, da je Demokratska zveza imela v nedeljo, dne 7. oktobra svoje zborovanje na Placuti, na katero so bili vabljeni vsi njeni zaupniki. Zato se čudim, da me sklicatelj omenjenega zborovanja ni povabil na ta sestanek, zato sem prisiljen zahtevati od v naslovu imenovanega odbora pojasnila, kdo je zakrivil, da nisem bil vabljen.«

V »Sočí« od 8. t. m. pa beremo Bratuševo pritožbo, češ da se mu skuša »jemati ime in ugled, ki ga uživa med sorojaki in meščani obeh narodnosti«.

Ta Bratuševa pritožba je smela, drzna in domišljava, kajti povedati vemo, da se široka goriška slovenska javnost in, razen levičarjev, tudi široke plasti italijanskih meščanov nad presedlanjem Bratuša zgražajo in odkrito obsojajo.

Ker je kršil bistvene točke programa SDZ, je bil iz vrst SDZ izločen.

Dano mu ime in ugled si je torej sam zapravil!

Čestitke in voščila SDZ Devin-Nabrežina

Predsednik Slov. demokratske zveze Devin - Nabrežina je poslal vodstvu SDZ v Gorici sledeče čestitke in voščila za volitve:

Ob priliki predložitve »SLOVENSKIH LIST« za občinske in pokrajinske volitve na Goriškem okrajni odbor SDZ Devin - Nabrežina, zbran na svoji redni seji z dne 30. novembra 1956, iskreno čestita celotnemu vodstvu SDZ iz Gorice ter želi kandidatom in vsem goriškim zavednim bratom najboljše uspehe.

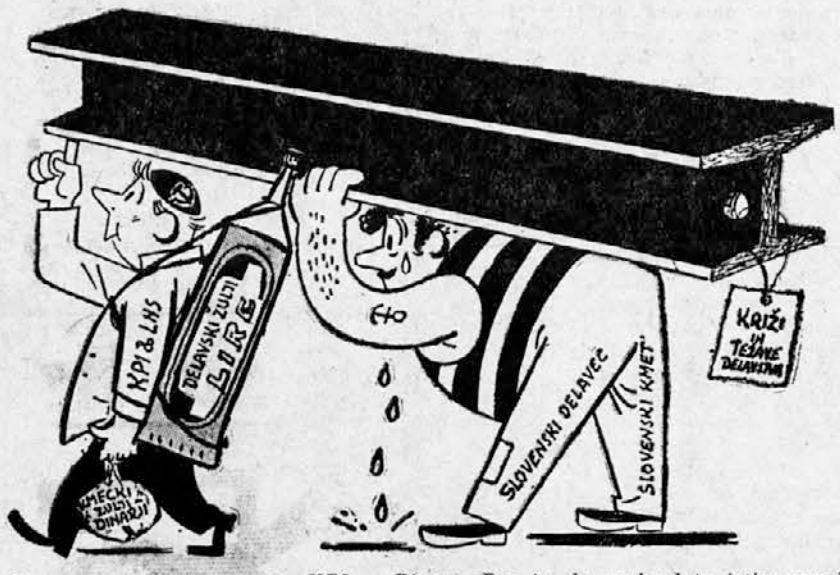

Agit - propovec na kongresu KPI v Rimu: »Res je, da vsako leto iztisnemo iz delavskih žepov po nekaj milijard lir, zato pa vodimo delavstvo in mu udarniško pomagamo prenašati vse križe in težave!«

Napovedana sprememba volilnega zakona

Podpredsednik vlade Saragat obljublja spremembo zakona o pokrajinskih volitvah

Vodja italijanskih demokratičnih socialistov, Saragat, je na volilnem zborovanju v Gorici kritiziral obstoječi zakon za izvolitev provincialnega sveta in napovedal njegovo spremembo, tako da se bodo bodoče volitve provincialnega sveta vršile po proporcionalnem sistemu.

Zadeva stoji takole: Po obstoječem volilnem zakonu je vsa provinca razdeljena v toliko volilnih okrožij, kolikor jih odgovarja dvem tretjinam vseh svetovalcev, ki jih je treba izvoliti. Tako je goriška provinca razdeljena v šestnajst volilnih okrožij, ker je treba izvoliti 24 svetovalcev. V teh 16 okrožjih je izvoljen tisti kandidat, ki odnese relativno večino glasov. Ostalih osem mest provincialnega sveta si delijo kandidati na ostalih in po proporcionalnem sistemu in tudi medsebojno povezani. Glasovi tistih pa, ki so že bili izvoljeni z relativno večino, ne pridejo več v poštev.

Toda zgodi se na primer, da so kandidati v 16 okrožjih izvoljeni lahko tudi samo s 1000 in tudi manj glasovi in da ni izvoljen nobeden medsebojno povezanih kandidatov, tudi če so vsi skupaj prejeli več tisočev glasov!

V tem tiči krivica obstoječega zakona.

Za njegovo spremembo, je povedal Saragat, je že predložen zakonski osnutek, da se namreč izvolitev provincialnega sveta vrši s proporcionalnim sistemom, za katerega smo seveda tudi mi demokratični Slovenci, ker nam bo zanesljivejše zagotovil zastopstvo v provincial. svetu!

Jeza naših nasprotnikov...

Volilne lepake z znakom lipove vejice za pokrajinske volitve v prvem in petem okrožju občine Gorica so komunisti pokrili s svojimi. Kljub protestom in zahtevi, da se krivica popravi, se italijanska komunistična partija ni hotela odzvati in popraviti krivico. Zato so ji poslali pismo s sporočilom, da bodo izstavljeni novi lepaki in da še bo proti krivcem postopalo po določilih zakona. Škodo bo seveda moral nekdo plačati.

Volilni lepaki z znakom lipove vejice so bili tako premišljeno pokriti, da je jasno kazalo, da gre za namerno borbo proti slovenskim kandidatom z znakom lipove vejice!

V ulici Orzoni so neznanci ukradli transparent z besedilom: »VOLI SLOVENSKO LISTO« in z znakom lipove vejice.

V ulici Vittorio Venetó je bil tak transparent raztrgan.

Zavedni slovenski volivci iz Gorice se nad takim početjem ostro zgražajo in zahtevajo, da se vsi storilci krivice po zakonu kaznujejo!

Obvestilo beguncem

V torek 18. decembra ob 8.30 bo delitev živeža za begunce od abecedne črke A do K vključene. Ostali bodo prejeli živež v sredo ob 2.30.

Vsi naj se oglasijo naravnost v skladišču v ulici S. Gabriele.

Marijan Komjanc

Volilna zborovanja za Slovensko listo

V soboto 8. in v nedeljo 9. t. m. so se vršila volilna zborovanja za Slovensko listo z lipovo vejico v Pevmi pri Gorici, v Dolu, na Vrhu sv. Mihaela, v sovodenjski občini, pa zlasti v Rupi in na Peči, v Števerjanu in v Doberdobu. Posebno odlično je uspelo zborovanje v Doberdobu.

Tako volimo za pokrajinske volitve

V kabini prekrižajte s svinčnikom lipovo vejico in tako ste glasovali za našega kandidata. Ne pišite nobenega imena, ampak samo prekrižajte lipovo vejico, na levi ali na desni strani, kjer stoji na glasovnici.

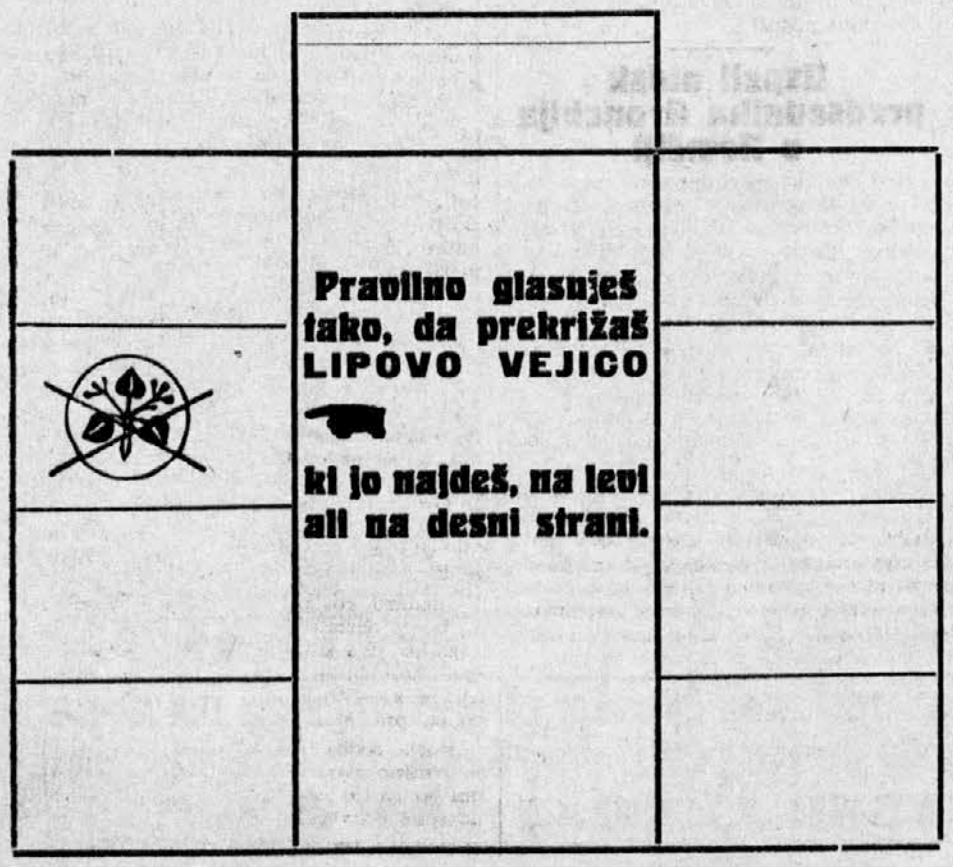

VAŽNO OBVESTILO za stare in bolne volivce!

Bolnim in starim volivcem in volivkam stavljamo na razpolago brezplačni prevoz od doma na volišče in nazaj.

Kličite nas v ta namen telefonično GORICA *štev.* 2676 ali pa nam osebno sporočite na Placuto štev. 18 (tiskarna), kam naj pridemo na dom z avtom.

* * *

Bolni in hromi volivci, ki ne morejo sami lastnoročno izpolniti glasovnice, imajo po zakonu pravico, da jih v volilno kabino spremlja kak drug volivec, ki si ga izberejo, da gre z njimi v kabino in po njihovem navodilu izpolni glasovnico.

Kdor ni vidno bolan ali hrom, mora prinesti s seboj na volišče spričevalo občinskega zdravnika!

Tako volimo v občinah Doberdob, Sovodnje in Števerjan

Na volilnici, kakor jo kaže naša slika, prečrtajte znak lipove vejice, ki je na DRUGEM mestu. Nato zaprite volilnico in jo izročite predsedniku volilne komisije!

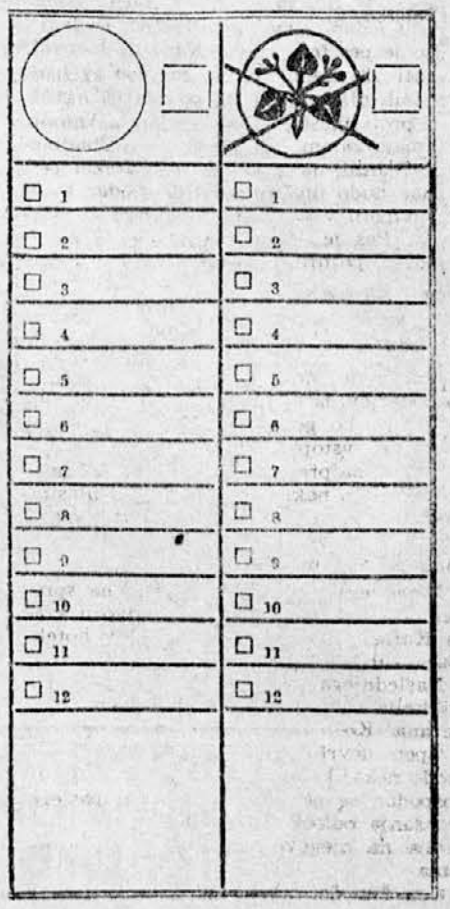

Slovenci, Slovenke!

VI VSI, ki so vas nacistične in fašistične tolpe vlačile s postelj, iz tovarn, s polja, iz hiš in domov;

VI VSI, ki so vas z bajoneti kot klavno živino naganjali v živinske vagone;

VI VSI, ki so vas pretepali in trpinčili, zasramovali in poniževali;

VI VSI, ki ste stradali in zmrzovali po zaporih, po koncentracijskih taboriščih in na prisilnem delu;

VI VSI, ki ste žive priče plinskih celic, zverinskega mučenja in zločinskega eksperimentiranja ponorelih »znanstvenikov« nad živimi telesi ljudi;

VI VSI, ki so vam zločinci zažigali streho nad glavo in morili talce;

VI VSI, ki ste bili priče, ko so v vrste vaših sorodnikov, prijateljev in znancev zarezgetale strojnice;

VI VSI, ki so vas postavljali pred bojno črto, da so lahko napadali borce za svobodo;

VI VSI, ki ste žrtvovali za svobodo in človeške pravice vse: zdravje in premoženje;

VI VSI, ki na Vseh mrtvih dan prižigate svečke ob sliki pomorjenega ali odpeljanega moža, matere, dekleta in fanta, otroka in starčka;

VI VSI SE ZAMISLITE V TEH ČRNIH DNEH V NEDAVNO ŽALOSTNO PRETEKLOST!

Komunisti uveljavljajo danes sramotno zapuščino nacizma in fašizma!

Komunistični posnemalci obnavljajo danes na Madžarskem, jutri bodo obnavljali na Poljskem, pojutrišnjem v Jugoslaviji — in če bi jim uspelo tudi pri nas — do pičice isto, kar ste sami preživeli v času, ko so na naši zemlji divjali nacisti in fašisti.

Togliatti in Tito, oba komunistična diktatorja, ploskata tatarskim tankom, ki mesarijo živa telesa delavcev, kmetov in mladine;

Togliatti in Tito pozdravljata živinske vlake, ki deportirajo otroke in žene madžarskih delavcev in kmetov v Sibirijo, kamor je Tito do leta 1948 spravil nad 50.000 Jugoslovanov, med njimi nekaj tisoč primorskih Slovencev.

SLOVENCI in SLOVENKE!

Zamislite se v teh predvolilnih dneh! Preudarite! Če smo za obnovo nasilja, trpljenja, gorjá in bede, volimo komuniste, ki se skrivajo za krinko »naprednih Slovencev«; če smo pa za svobodo, za človeka vredno življenje, za blaginjo, enakopravnost in spoštovanje slovenskih narodnih in socialnih pravic,

volimo

Slovensko listo

z znakom lipove vejice!

Ali naj koza varuje vrzote?

Kako upravljajo komunisti državo, deželo in občino; kako z davki odirajo slovenskega kmeta, kako oderuško barantajo z njegovimi krvavimi žulji; kako plačujejo slovenskega delavca in kakšna »blaginja« vlada v deželi pod komunistično okupacijo; kakšne fašistične svoboščine uživajo Slovenci pod komunizmom,

vam povedo Vipavci, Brici, Tolminci!

Le vprašajte jih, saj so nam dnevno pri rokah! Zatiralci in izkoriščevalci slovenskega naroda v domovini sami sebe imenujejo

„napredne Slovence".

Tudi na naših tleh imajo svoje najemnike, ki so sami sebe tudi tako krstili. Tudi ti najemniki ne znajo drugega kot to, kar jih poučujejo njihovi gospodarji.

Kdor si želi »sladkosti« vipavskega kmeta, ajdovskega delavca, solkanskega uradnika, naj voli »napredne« najemnike, ki ga bodo kaj hitro »vnapredili« v popolnega berača.

Kdor pa želi sebi in svojemu narodu dobro, ta voli svobodne, demokratične, socialno čuteče, narodno zavedne in nepodkupljive može; ta voli SLOVENSKO LISTO Z LIPOVO VEJICO!

Z nami, demokrati, je ves svobodni svet in 80 odstotkov Slovencev v zasužnjeni domovini, kjer se prav zato oblastniki tako hudo bojijo svobodnih volitev.

Demokracija zmaguje na Poljskem in na Madžarskem; vžgala se je v Bolgariji, na Češkem in tudi v sami Rusiji. Prižiga se tudi v Jugoslaviji.

Živela svoboda! Živela demokracija! Živela lipa, starodavni simbol slovenstva! Vsi na volišča! Vsi volimo SLOVENSKO LISTO Z LIPOVO VEJICO!

Odgovor na drugo pismo

Radovedno smo prebirali v »Pr. dn.« drugo pismo kavarnarja g. Bratuša. Pričakovali smo, da bo v kakršnim koli izgovorom poskušal ovreči ali vsaj ublažiti štiri ugotovitve vodstva SDZ v Gorici, ki so nujno zahtevale ukrepe za njegovo odstranitev. Nič takega! Štirih obtožb se g. Bratuš niti dotaknil ni.... Te pa ga že same po sebi onesposabljajo, da v imenu slovenskega demokratičnega gibanja zastopa demokratične Slovence kjerkoli.

Osem let, g. Bratuš, je nekdo gradil hišo, nato pa jo je lastnoročno zažgal. Koliko je vredno tako njegovo delo? Zlato kolajno si je nekdo zaslužil na fronti zaradi poguma in neustrašenosti; ko pa je zbežal k sovražniku, se je vsa ta hrabrost spremenila v strahopetnost in izdajo.

V demokratičnih vrstah, g. Bratuš, za svoje delo od nikogar nihče ničesar ne išče, ker ničesar tudi dobiti ne more. Ta okoliščina pa za demokrata ni nobena vrlina, pač pa navadna dolžnost. Tam, kjer ste sedaj, pa že načeloma iščejo poklicni strankarji nagrado za svoje delo, saj od tega vendar živijo.

V »Demokraciji« in v »Katoliškem glasu« ni sledu po klevetah in natolcevanjih. Do sedaj vsaj nismo zasledili nobenega Vašega popravka. Resnica pa ni niti natolcevanje, niti kleveta!

Ugled, ki ste ga uživali med svojimi rojaki in someščani obeh narodnosti in pri oblasteh, ste si sami prostovoljno odvzeli. Če imenujete tako postopanje »umazano podlost«, je to pač Vaša lastna zadeva. Res je, preskakovalcev ne ceni nihče, niti sam nov gospodar ne. To so preizkusili že mnogi odpadniki. Komunisti imajo za preskakovalce zdravila, ki jih demokratični svet smatra za barbarska.

O zvestobi na domačih tleh govoriti sedaj, ko domujete v nasprotnem taboru, pa čeprav z »neodvisno tablico« sopotniške vizitke, pa je najmanj obupna zamenjava pojmov. Mi teh pojmov pri sedanjih volitvah ne bomo zamenjevali; ostali bomo zvesti misli in delu svobodnih in demokratičnih Slovencev! Zvestoba za zvestobo, g. Bratuš! Mi vsi bomo volili SLOVENSKO LISTO Z LIPOVO VEJICO kot doslej, Vi pa se obračajte na današnje svoje zaveznike in ne več na demokratične volivce, katerim ste pokazali hrbet! Sami ste si izbrali pot, pa še sami romajte!

Resnično neodvisni volivci

Politični sejem sv. Andreja v Gorici

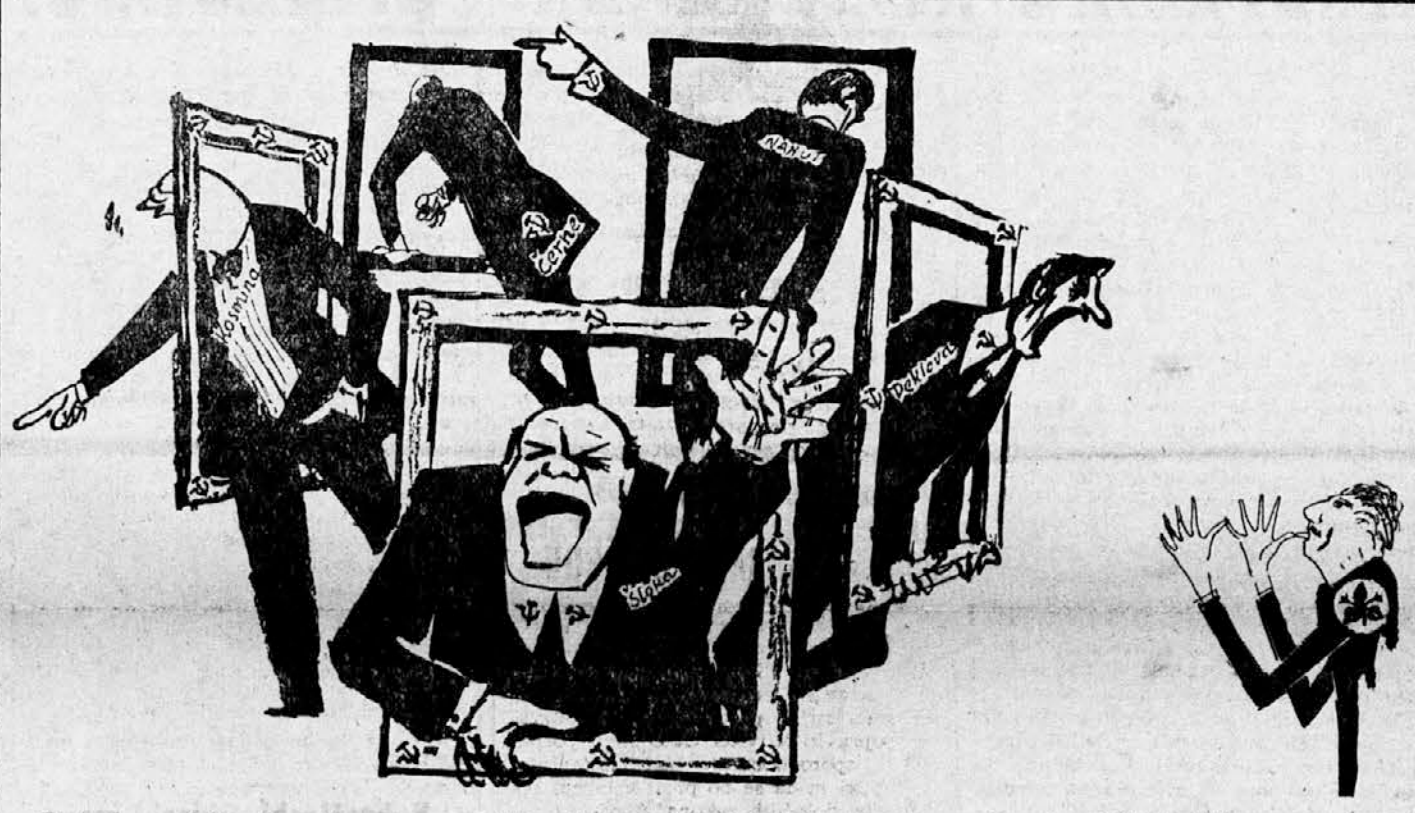

Petorka poklicnih agit-propovcev: *»Tovariši, tovarišice! Še nikoli take kupčije! En klas, en grozd; vse skupaj za en sam slovenski glas! Naj bo, še našo slavno fronto povrhu! Pa še socializem in židovski znak prijateljstva! Vse za en sam slovenski glas! In še, in še Bratuša navrh! Vse to, tovariši in tovarišice, s štiriletno garancijo, da se s pokrajinskimi in občinskimi sitnostmi ne bo treba mučiti Slovencem! Mi, preizkušeni politiki, saj je partijsko delo vendar naš poklic in vsakdanji zaslužek, prepuščamo vse pokrajinske in občinske skrbi našim na Poljskem in Madžarskem prekaljenim komunistom!*

Ti, tovariši in tovarišice, bodo popravljali naše ceste! (Glas iz občinstva: *„S sovjetskimi tanki!") Ti bodo razsvetlili naše vasi in naselja!* (Glas iz občinstva: *„Z granatami in bombami!") Ti bodo odpravili brezposelnost!«* (Glas iz občinstva: *„Z deportacijami v Sibirijo!")*

Brumf... je zagrmelo. Petorko je glas iz občinstva, ki jo je že ves čas sejma napenjal madžarski madron, raztreskal. Sejmarska koliba se je podrla.

Glas iz občinstva: *»Goriški Slovenci ne potrebujejo komunističnih tankov, niti granat in bomb in še najmanj sibirskih deportacij! Svoji k svojim! Vsi kot en mož bomo volili SLOVENSKO LISTO Z LIPOVO VEJICO!«*

Če si...

za našo vero in našo kulturo,
za ohranitev zdrave slovenske družine,
za našo narodno čast,
za enakopravnost slovenščine v uradih in javnih zastopih,
za deželno avtonomijo s posebnim statutom,
za vse naše neizpodbitne ustavne pravice,
za pravičen mir doma in v svetu,

VOLI SLOVENSKO LISTO

Z LIPOVO VEJICO!

POD ČRTO

Pes je razkrinkal morilca

(Zgodba, ki se je pripetila leta 1371)

Ko je pes pritekel na Tempelska vrata, ni niti za trenutek okleval na križišču številnih ulic, pač pa se je napotil naravnost proti mestni četrti Svetega Antona.

Kmalu zatem so Ernouldu de Chaulnesu naznanili, da se je v hišo zatekel pes, vendar hudo umazan pes. Gospodar se je sam napotil v kuhinjo, kjer se je pes zaklonil. Pes je bil krasna doga in je gospodarja pozdravil z nenavadnim veseljem.

»To je vendar pes mojega prijatelja Aubrya!« je vzkliknil gospodar presenečeno.

Aubry de Montdidier je bil v resnici gospodarjev najboljši prijatelj in verjetno je, da bo gospodar psa že čez nekaj trenutkov vstopil v hišo. Zato je kuharica psa najprej temeljito očistila, nato pa ga dobro nakrmila. Pes je jed hlastno použil, nato pa jo je ubral skozi vrata. Ob vhodnih vratih je napravil še nekaj korakov sem in ta, nato pa oddirjal.

Njegovega gospodarja ni bilo na spregled. Najbrž se je zadržal na dvoru kralja Karla, ki je takrat stanoval v hotelu »Sajnt - Paul«.

Naslednjega dne se je doga ponovno priklatila vsa izstradana in prav tako umazana. Ko so psa ponovno nasitili, jo je spet ucvrl skozi vrata, napravil na vhodu nekaj korakov sem in tja in izginil. Gospodar se je zaradi čudnega pasjega obnašanja odločil, da obišče svojega prijatelja na njegovem domu. Ni ga našel doma.

Čez dva dni se je doga spet pojavila. Čemu ti obiski? Zakaj pes ne ostaja tudi po nasičenju v stanovanju? Zakaj na vhodu ceplja sem in tja, kot da bi hotel prisotne povabiti, naj mu sledijo?

Gospodar se je odločil, da bo psu sledil ob prvi prihodnji priložnosti. V spremstvu nekaj prijateljev se je to naslednjega dne tudi zgodilo. Čeprav so mislili, da jim bo pes takoj izginil izpred oči, se to ni pripetilo. Pes jih je vodil k »Tempelskim vratom« in od tam je zavil na glavno cesto. Dolgo časa je tekel pred skupino, vse do gozdička Bondy.

Tam je pes skočil nenadoma skozi grmovje in izginil. Prav ko so se možje že odločili, da se vrnejo nazaj v Pariz, so zaslišali zavijajoče pasje glasove, ki so prihajali skozi grmovje.

Čez nekaj časa so možje našli dogo. Sedela je na nizki vzpetini z dvignjeno glavo in stalno je zokajoče zavijala. Vzpetina je bila gola, brez trave, le nekaj listja je ležalo po tleh. Zemlja je bila sveže prekopana. Možje so hitro razumeli. Z rokami in meči so kopali v svež grob in že po kratkem času so našli v njem truplo gospoda Aubryja de Montdidier.

Kdo ga je umoril in zakopal v tej goščavi? Gotovo je bil to nek plemenitaš, saj so na truplu našli mesto, kjer ga je smrtno zadel viteški meč.

Prijatelji gospoda Aubrya so truplo odnesli v najbližje naselje in ga pokopali v blagoslovljeno zemljo. Doga je družbi stalno sledila tudi potem, ko so se vrnili v Pariz. Tako je doga sedaj ostala last gospoda Chaulnesa.

Dogodek je v Parizu vzbujal veliko presenečenje, posebno zaradi čudnega obnašanja psa. Kmalu je o zadevi zvedel tudi kralj Karol. Ta je ljubil doge nad vse in je hotel spoznati žival, ki je ostala svojemu gospodarju zvesta tudi še po smrti. Gospod de Chaulnes je psa pripeljal na dvor. Poročal je kralju o dogodsku pri kralju zapuščal hotel, je na ulici še večkrat obiskal skupno s psom.

Ko pa je nekega dne Ernould po obisku pri kralju zapuščal hotel, je na blici serčal skupino dvorjanov. Nenadoma je pričel njegov štirinožni spremljevalec renčati in se pripravljal, da skoči na enega izmed dvorjanov. Vitez je bil Erouldov prijatelj Macaire. Le z največjo težavo je Erould zadrževal psa, in šele, ko se je družba oddaljila, se je pes pomiril.

Dejansko pa Macaire ni bil pravi prijatelj gospoda Ernoulda, pač pa zgolj tovariš v orožju.

Ko je Ernould prispel domov, je razmišljeval o svojevrstnem obnašanju psa in pri tem so ga obšle težke misli, ki se jih ni mogel iznebiti. Poskušal si je priklicati v spomin razmerje med Aubryjem in Macaireom v zadnjem času. Kralj je Aubrya odlikoval s častjo, ki jo je pričakoval Macaire. Zato se ga je polastila zavist. Nekajkrat je celo izrekel grožnje proti Aubryu. Potem pa se je nenadoma pomiril ali se je vsaj tako delal.

Nekaj dni kasneje je gospod Chaulnes s svojo dogo spet srečal blizu hotela »Saint - Paul« skupino dvorjanov. Pes se je odtrgal z jermena in naskočil Macairea z vso zagrizenostjo. Le z največjimi napori so psa ločili. Ernould je bil sedaj prepričan, da ne gre za kako pasjo muhavost tako inteligentne živali. Svoja sumničenja je odkril tudi prijateljem.

O vsem tem je kmalu slišal tudi kralj in takoj poklical de Chaulnesa k sebi. Ta je kralju pripovedoval o rivaliteti obeh plemenitašev in o sovraštvu Macairea in njegovih grožnjah. Verjetno je bil pes priča zločina v gozdičku Bondy. Tako je najprej čuval na grobu svojega gospodarja, nato pa je tekal v Pariz, da bi se nakrmil in poklical pomoč. Maščevalnost se je v psu pojavila šele kasneje, ko je pričel normalno življenje in od časa do časa srečaval morilca svojega gospodarja.

»Dobro,« je dejal kralj. »Pokliči Macairea z drugimi častniki v dvor!«

Komaj je skupina prestopila dvorano, se je pes ponovno zagnal v Macairea, čeprav je bil prav tako oblečen kot ostali častniki.

Psa so pomirili in kralj je pričel govoriti. Pripovedoval je o zločinu v gozdu Bondy in formalno obdolžil Macairea umora nad Aubryem de Montdidier. Obtoženec je trdovratno tajil vsako krivdo in stalno ponavljal svojo nedolžnost.

Končno je kraj, ki je bil nečak sv. Ludvika, dejal: »Zločin je bil storjen: mojega zvestega Aubrya so zahrbtno umorili. Imamo tožilca, namreč dogo umorjenega plemenitaša. Imamo pa tudi obtoženca, namreč tu prisotnega viteza Macairea. Ker pa sumničenja ne zadostujejo pred človeško postavo, se bomo pač zatekli k božji sodbi.«

Se nikoli ni človeštvo doživelo ,da bi se vitez dvobojeval z dogo. Čeprav je ta pes v svoji pasmi enakovreden plemenitašu, ima vendar le samo svoje mišice in napadalnost. Zato se ne more posluževati nobenih obrambnih sredstev, ki jih je izdelala človeška roka. Niti oklepa mu ne moremo obleči, ker bi mu odvzel vso okretnost. Že pri prvem udarcu bi Macaire pobil psa do smrti.

Zato so odločili, da se bo Macaire boril z dogo gol in oborožen samo s krepko palico. Nadalje so na bojišče privaljali na obeh straneh odprt sod, kamor bi se pes lahko zatekel, če bi mu nasprotnik prišel le preblizu.

Na otoku Notre - Dame so pripravili bojišče, ga obdali z visoko ograjo in zgradili lože in tribune za gledalce.

Kralj Karol in njegovi dvorjani so zavzeli častna mesta. Trombete so rezgetale in naznanile pričetek božje sodbe. Najprej so razglasili pravila borbe. Sorodnike obeh borcev so odstranili. Vladati je morala popolna tišina. Vsaka pomoč bojevniku je bila strogo prepovedana.

Macairea in dogo so pripeljali v areno. Pes je bil najprej popolnoma presenečen. To pa je trajalo komaj dve sekundi. Pes je gledal samo Macairea. Zarenčal je in se postavil, pripravljen na skok. Borba je pričela. Macaire se je pognal naprej, dvignil palico in jo z vso silo nameril na pasjo glavo. Pes je bliskovito odskočil, udarec ga je oplazil le z zmanjšano silo. Pes je odskočil in poskušal nasprotnika napasti s strani. Ta pa se je z vso naglico okrenil in spet udaril na psa, ki pa se je udarcu spretno izognil. Borba je postala vse bolj ogorčena. Pes je poskušal zagrabiti za palico, to pa se mu ni posrečilo. Njegovi skoki so bili čedalje hitrejši in drznejši. Nasprotnik se je boril kot v dvoboju z mečem.

Pes niti enkrat ni iskal zavetišča v sodu. Macaire se je branil s hitrimi, hlastnimi kretnjami, ki so bile že bolj podobne nemiru kot pa jezi. Nenadoma sta oba borca obstala. Strmela sta drug v drugega kot dva kipa. Tedaj pa se je pes pognal, zagrabil je Macairea za grlo. Brizgnila je kri. Straža je vdrla v areno in odtrgala psa. Macairea so odnesli.

Božja sodba je bila končana. Morilec je končno svoj zločin priznal. Čez nekaj dni so ga po obstoječih zakonih obsodili na smrt na vešalih.

(Iz tednika »Alsace illustrée«)

SVOBODA V OFENZIVI

Pred nedavnim so po vseh komunističnih diktaturah z velikim pompom proslavljali desetletnice komunističnega zasužnjevanja. Desetletje je v zgodovini človeštva kratka doba; za trpečega in zlasti še za pričakujočega človeka pa je to že kar cela večnost. Prav v času teh proslav se je otopelost ljudi tudi v svobodnem svetu že tako razpasla, da je bilo samo še neznatno število tistih, ki so še neomajeno verjeli, da je človek nekaj več kot levja dvojica v kletki, nekaj več kot vprežna živina, ki pod udarci gospodarjevega bica ustreza brez ugovarjanja vsem njegovim muhavostim.

Tudi pri nas ni bilo drugače, saj se je titovski goriški najemnik v »Pr. dn.« še pred nekaj dnevi pohvalil, da so demokratični Slovenci ob zadnjih tržaških volitvah na podeželju izgubli — ne vem več koliko glasov. Resnica je, da se je tudi naših ljudi tik tu na meji, kjer dnevno lahko občudujemo »blaginjo«, »svobodo« in »enakopravnost« komunistične diktature, oprijel manjvrednostni občutek, po katerem nas demokrate, ki nimamo nobene ideologije (kakor se je nekoč izrazil pisatelj Boris Pahor) in ki branimo le preteklost, Vzhod visoko nadkriljuje. Ta izgovor apatikov se je mnogim zaplodil v mozek in kri. V duhovne vrednote demokratičnega sveta so ti obupanci izgubili vero, in tisti, ki so pred praktičnim komunizmom kljub komunistični zunanji pripadnosti (Hrevatini, Škofije, Repentabor!) bežali, so vse svoje upe in nade polagali kvečjemu še v tvarno premoč Združenih držav.

Ta podzavestni občutek, da stojimo pravzaprav na mrtvi straži in da se borimo le še za čas, da bi odložili ali vsaj zavorili komunistični valj, ki da se neizogibno približuje, ta občutek se je zlasti oprijel določene zvrsti razumnikov. Prav v tem je tudi vzrok, da se je po vseh deželah tolikšno število intelektualcev vdalo komunizmu ali njegovi sopotniški navlaki. Pretežno število razumnikov — tudi pri nas — pa se zbira v dolgih vrstah vdanih nevtralistov — po tržaško menefregistov —, ki se borijo na vse strani« ob — kavarniških ali gostilniških omizjih....

V zadnjih nekaj tednih pa se je položaj popolnoma predrugačil. Ne morda v tem, da so malodušneži, strahopetci in menefregisti čez noč postali junaki ali vsaj oportunisti — to traja več kot nekaj tednov. Poljski in madžarski narod sta nesmisel tistega, kar so mnogi ljudje tudi pri nas s prebiranjem »Pr. dn.«, »Dela«, »Soče« in »Novega lista« smatrali za samoumevnost, ovrgla in do dna razvrednotila. Že sedaj prodira v naš svet spoznanje, da so Sovjetija in marionetne komunistične partije potapljajoča se barka, ki jo je najpametneje čimprej zapustiti.

Zadnji tedni, ki so pretresali ves svet, prinašajo že stvarne politične sadove. Poljaki in posebno še Madžari so dokazali, česar nismo tvegali verjeti: *da je v totalitarni državi dvajsetega stoletja revolucija mogoča.* Madžarsko totalitarno državo, ki je opremljena z istimi nasilniškimi sredstvi partijskega aparata, vohunskega omrežja, s tajno in teroristično policijo itd. kakor Sovjetija, je ljudstvo v nekaj dneh raztrgalo, in celo množična uporaba tujih tankov, reakcijskih letal in dvajset divizij revolucije ni zadušila. S tem pa sta se porušila na oblastniškem kremeljskem območju dva odločujoča stebra: *samozavest zatiralcev in brezupnost zatiranih.*

To resnico dokazujejo številni očividci z budimpeštanskih ulic. Ruski vojaki so se obnašali izredno pasivno. V mnogih primerih so dopuščali, če se je le nudila priložnost, da so zajeti uporniki pobegnili. Niti množična streljanja ruskih vojakov tega stanja niso spremenila. Tudi prehrana ruskih vojakov je zelo pomanjkljiva in mnogi vojaki so beračili kruh pri prebivalstvu. Predvsem pa je značilno eno: AVO (madž. UDBA) sama ne veruje več, da bodo Sovjeti še dolgo ostali v deželi. Upornikov se madžarski udbovci tako bojé, da ljudi, ki bi jih morali aretirati, že vnaprej opozarjajo in si tako kopičijo »zasluge« za bodočnost, ki po njihovem ne bo več komunistična. Na drugi strani narašča iz dneva v dan med uporniki samozavest.

Madžarska revolucija in njeni učinki pa so dokazali še nekaj: da namreč današnja mladina ceni vrednosti svobode še mnogo bolj od starejšega pokolenja. To velja posebno za mladino na oni strani železne zavese, ki ne samo demonstrira, pač pa se z orožjem v rokah bori za svobodo.

Tudi v praktični politiki se kažejo močne spremembe. Vzporedni dogodki Madžarska - Suez nakazujejo razvoj v arabskih deželah, ki bi ga nihče ne pričakoval pred nekaj tedni. Naserjeva diktatura in sirijska vladavina, ki koketirata z Moskvo, sta ostali v arabskem svetu osamljeni. Ameriška politika si na tem predelu sveta utira nova pota. Tudi britansko-francoska akcija na Sueškem prekopu je pričela v času, ko je bil svet še drugačen od današnjega. Takrat so podgane stale v strnjenih vrstah, da zlezejo na sovjetsko barko, ki se je zdela nepotopljiva. Med tem časom pa je barka doživela tak predor, da so si podgane zadevo temeljito premislile. Vrsta se redči in verjetno je, da se bosta Egipt in Sirija že v doglednem času poslužila ameriške vrvi, da čimprej zapustita sovjetsko barko.

Za tak razvoj je seveda potrebna potrpežljivost, potrpežljivost čakanja, da se madžarska razpoka, ki je niti sto sovjetskih divizij več ne more zamašiti, pravilno uveljavi v OZN in v vsem vzhodnem in zahodnem svetu. Ni samo verjetno, pač pa povsem gotovo, da bo to uveljavljanje samo širilo razpoko in pospešilo potop komunistične barke.

Zraven teh pomembnih dogodkov zadnjih tednov so domači prepiri med zahodnimi zavezniki o tem, ali je bila sueška akcija pravilna ali nepravilna, in druga nesporazumljenja, drugovrstnega pomena. Odločilno je in ostane, da je svoboda, brez slehernega posega Zahoda, na Poljskem in Madžarskem prešla v napad.

Molotovljev koktajl

Pri prebiranju poročil o borbah madžarskega delavstva in mladine proti sovjetskemu okupatorju se človek sprašuje, kako je mogoče, da so šestnajstletni šolarji onesposobili vrsto sovjetskih tankov ali oklepnih avtomobilov. S kakšnimi sredstvi so ustavili Stalinov tank T-34, ki si sam niti ne upa na ulico?

Marsikdo je verjetno že slišal o Molotovljevem koktajlu. To je litrska ali še bolje dvolitrski steklenica, napolnjena z gorljivo ali eksplozivno tekočino. Kdor po poklicu ni revolucionar in se po političnem prepričanju ne prišteva med fašiste in komuniste, bo le s težavo izvedel, kako ti »koktajli« funkcionirajo, kako jih izgotavljajo in kako jih z uspehom uporabljajo.

Madžari so za izdelovanje »Molotovljevih bomb« skoraj izključno uporabljali eno- in dvolitrske steklenice, ki so jih do vrha napolnili z bencinom. Vprašanje vžigala, za kar so v prejšnjih časih uporabljali kresilno gobo ali pa fosforjeve cevi, so poenostavili že Finci, in to na zelo preprost način. Napolnjeno steklenico z bencinom so ovili s cunjami, ki so jih prav tako namočili z bencinom. Predno so steklenico zagnali, so cunje prižgali. Ob udaru steklenice na tank se je vsebina seveda raztreskala.

Na vprašanje, kako se je mogoče približati tanku na primerno razdaljo in iz kakšnega kota vrže metalec steklenico, je laže odgovoriti kot se zdi na prvi pogled. Seveda v kolikor gre za posamezen oklepnik, ki ga ne ščiti orožje sledečih vozil. »Mrtvi kot« vozečega tanka je skoraj popoln. Oklepnik namreč lahko streljа samo v smeri vožnje. Če bi strelec hotel nekoga zadeti, ki se mu bliža s strani ali od zadaj, bi moral zasukati kupolo, kjer je montiran top in strojnica. Predno pa strelec to tudi izvede, je napadalec že davno na varnem.

Kje je tank najbolj ranljiv? Pogostokrat vlada zmotno mišljenje, da odporniški borci mečejo »Molotovljeve koktajle« v odprtine tanka, da bi tako »prekadili« posadko. V resnici so sovjetske tanke odporniki »prekadili«, vendar na drugačen način. Madžari so predvsem obmetavali gosenice tankov. Eksplozija in tekoči goreči bencin zažiga na debelo namazan kolomaz na gosenicah in spojnicah. Pogostokrat so na budimpeštanskih ulicah opazovali tanke, ki so vsi v ognju divje drveli po cestah v upanju, da bodo ogenj na ta način pogasili. Vse pa je bilo zaman.

Zelo uspešen je bil tudi še drug postopek, ki se je obnesel na Madžarskem. Štiri do šest ročnih bomb skupaj zvezanih so metali iz zgornjih nadstropij na vodoravne ploskve tankov, predvsem na motorno zaščito. Tu je oklep razmeroma šibak, saj tanki niso konstruirani proti napadom iz zraka. Po velikosti 1,50 do 3,50 m, kakršna je bila pač vrsta tankov, je bilo število polnih zadetkov razmeroma visoko.

Druge metode nepravoverne borbe proti oklepnikom so se zadovoljevale tudi s tem, da so uporniki tanke ustavljali. Prve barikade so se izkazale za brezpomembne, ker so jih tanki z enim ali dvema sunkoma prodrli. Tudi mazanje cest s kolomazom, mazilnim milom in drugimi tolščami se ni obneslo. Le pri velikih vzpetinah je bilo nekaj uspehov. Za mnogo učinkovitejšo pa se je izkazala tako imenovana »perzijanka«. Pri tem so uporniki postavljali tlakovalne kocke na daljavo kake štiri metre v obliki šahovnice. Tako »tlakovanje« reducira vožnjo oklepnika na minimum, ker se vozilo neprestano ziblje na obe strani.

Sovjeti so vedno z vso naglico pospravljali svoje »oklepniške mrliče«, ker so spoznali psihološko učinkovitost, ki jo nudi taka mrhovina sovjetske motorizacije. V splošnem cenijo očividci, da je bilo v prvih štirih dneh vstaje v Budimpešti onesposobljenih nad sto oklepnih vozil. Če upoštevamo, da uporniki niso imeli na razpolago nobenega protitankovskega orožja (Bazooka, PAK, Panzerfaust, Katjuša itd.), potem dokazujejo ti uspehi, česa je narod sposoben pri obrambi svoje svobode, kadar sam vzame obrambo v svoje roke.

To bo gotovo dober nauk za vse komunistične strahopetne ustrahovalce.

IZ ZADNJE SEJE TRŽAŠKEGA OBČINSKEGA SVETA

Nabrežina in sodnijska pripadnost

Na seji 7. decembra je bilo dogovorjeno, da se bodo sestali predstavniki skupin v ponedeljek 10. decembra, da razpravljajo o gospodarskih problemih prav z ozirom na stališče, ki ga je zavzela rimska vlada glede tržaških zahtev.

Na vrsti je bilo dosti vprašanj. Med drugimi je obč. svetovalec dr. Josip Agneletto opozoril občinski svet, odbor in župana na zakon od 9. avgusta 1950 štev. 1086, ki je vzpostavil po enajstih letih delokrog tržaškega prizivnega dvora s tem, da je raztegnil podsodnost našega prizivnega dvora na goriško in na videmsko pokrajino. Ali zakon je — kakor se zdi ne vedé in ne hoté — krivično odtrgal celo občino Devin - Nabrežina od tržaške preture in tržaškega tribunala ter jo priključil k preturi Tržič in h goriškemu tribunalu.

Tržaško ozemlje je bilo po drugi svetovni vojni tako okrnjeno, je naglasil dr. Agneletto, da ni mogoče brez protesta vsega tržaškega prebivalstva sprejeti odcepljenje največjih podeželskih občin od naših sodnih oblasti. Občina Devin - Nabrežina gravitira gospodarsko, upravno in politično na Trst, s katerim ima izvrstne zveze. Zato je nesmiselno siliti prebivalstvo devinsko-nabrežinske občine, da hodijo iskat pravice iz tržaškega ozemlja v Tržič odnosno v Gorico.

Je res, da je pripadala občina Devin - Nabrežina do leta 1945 preturi Tržič, ali treba je vedeti, da je tedaj spadala pretura Tržič pod tržaški tribunal in da je takrat bilo tržiško ozemlje del tržaške pokrajine. Danes pa spada Tržič pod drugo, goriško pokrajino, zato je negospodarsko in krivično pošiljati prebivalce devinsko-nabrežinske občine na sodnijo v Tržič odnosno v Gorico, ko pa imajo vse upravne, davčne, pokrajinske in judikalne urade v Trstu, ki je tudi njih gospodarski center. Zato je dr. Agneletto predlagal, naj občinski odbor odnosno župan opozori pravno ministrstvo v Rimu in ga pozove, da odpravi krivico, ki je bila storjena prebivalstvu prizadete občine ter tržaškemu gospodarstvu. Predsednik mu je obljubil, da bo občina storila potrebne korake.

Predstavniki strank za tržaško gospodarstvo

Dne 10. decembra so se zbrali predstavniki strank in skupin tržaškega občinskega sveta na posvetovanje, ki je trajalo od 20.45 do 23.45. Pod predsedstvom podžupana prof. Dulcija odnosno župana Bartolija se je razpravljalo o ukrepih, ki naj jih občinski svet napravi za uspešno in hitro rešitev gospodarske krize, v kateri se nahaja tržaško gospodarstvo. V razpravo, ki je bila prav zanimiva, so posegli skoro vsi prisotni. Ker je bila seja zaupna, ne moremo sedaj o njej več poročati. Ima pa občinski svet resen namen posvetiti gospodarskemu položaju Trsta svojo največjo pozornost in priti do stvarnih rezultatov. Zato se bodo predstavniki strank shajali pogosto, dokler ne najdejo prave poti, ki bi morala voditi do uspeha.

Kakor smo poročali, je obč. svet. dr. J. Agneletto pri razpravi o pomorstvu 7. decembra naglasil, da je rešitev naše gospodarske krize odvisna od petih faktorjev, k so po njih važnosti: 1) prosta cona, 2) trgovska mornarica, 3) prometne zveze med Trstom in Srednjo Evropo in prevozne tariife ter olajšave za inozemske izvoznike in uvoznike v tržaškem pristanišču, 4) olajšave za investicije privatnega kapitala in valutarne olajšave na Tržaškem in končno 5) ustanovitev julijske dežele s posebnim statutom. Države našega zaledja bi morale imeti vtis, kakor da je tržaško pristanišče, četudi pod italijansko vrhovnostjo, tudi njih domača luka.

* * *

Vsa seja 11. decembra, od 6 in pol do 10. ure zvečer, je bila izpolnjena z razpravo o novem sejnem pravilniku. Slo je za člen 37 o komisijah, ki jih imenuje občinski svet za študij posameznih važnih zadev in za poročanje občinskemu svetu. Sklep, odnosno mnenje takih komisij ima samo značaj nasveta, tako da ni občinski svet na sklep komisij, pa bil ta tudi soglasen, nikoli vezan. Zato je kaj čudno zvenela nova določba v predlaganem novem besedilu, da naj ima vsak član takih komisij pri glasovanju v komisije samo toliko šest desetink glasu — 60 je namreč vseh svetovalcev — kolikor občinskih svetovalcev šteje lista, na kateri je bi izvoljen. Proti takemu besedilu so nastopili vsi svetovalci manjših skupin občinskega sveta. Obč. svétnik dr. J. Agneletto je opozoril občinski svet, da je tako določilo nesmisel, ko vendar sklep komisije ni končnoveljaven, ampak je in ostane vedno le mnenje, na katerega obč. svet ni vezan. Dati pa svetovalcu, čigar lista ima n. pr. v mestnem svetu enega ali dva svetovalca, v komisiji 1/60 odnosno 2/60 glasu, a svetovalcu, ki je komunist ali demokrščan, pa 14/60 odnosno 20/60, pomeni pritisniti svetovalcu manjšine pečat inferiornosti, manjvrednosti, pa četudi bi bil on morda najsposobnejši in najbolj kompetenten v vprašanju, ki je bilo predloženo komisiji v preučitev in poročanje. Toda pri glasovanju so za to »kunštno« določbo, ki meri po šestdesetinkah kompetentnost in zmožnost komisijskih članov, glasovali samo *demokrščani* in *komunisti:* in so seveda zmagali.

Nadaljnja debata se je sukala o tem, ali naj imajo v komisijah glas, poleg predstavnikov dotične liste tudi odborniki, ki komisiji prisostvujejo. Pri glasovanju je bil odbornikom glas zanikan z večino glasov. Ali ko je končno prišlo na vrsto glasovanje o celem členu 37, so *proti* členu glasovale skupine, ki tvorijo občinski odbor. In ker je več svetovalcev že odšlo, je bil člen po 3 in pol-urni razpravi — zavrnjen. Tako se je cela seja vršila »za božji lon«.

(Preveč se govori na sejah naših mestnih očetov!

Nabrežinski sibirski mraz

Pri nas v Nabrežini vlada med komunistično druščino že nekaj tednov pravi sibirski mraz. Samo plačani partijski najemniki še po sili mesečnih plačilnih spisov od časa do časa dokazujejo, da še niso zmrznili. Tako so VIII. partijskemu kongresu v Rimu poslali svoje pozdrave, ki so bili neprimerno toplejši kakor pa je njihovo duševno razpoloženje. Čudno se morda zdi, vendar je resnično. Ljudje, ki nikoli niso pogledali »Demokracije«, jo sedaj skrbno in pazljivo prebirajo. Kupujejo pa jo v Trstu in prebirajo na skrivnem.

Najbolj so zaskrbljeni naši poklicni komunisti nad samo sovjetsko uganko v očetnjavi komunizma. Dobro namreč vedo, da tiči največja skrivnost, ki jo sovjetski gospodarji najskrbneje prikrivajo, v učinkih poljskih in madžarskih dogodkov v mejah same Sovjetije.

Medtem ko so naši poklicneži — tudi po zaslugi »Demokracije« — precej točno poučeni, kaj se dogaja na Poljskem in Madžarskem, ker obe deželi posredno ali neposredno mejita na svobodni svet, prihajajo iz same domovine komunizma le redke in ne vedno kontrolirane vesti. Obnašanje ruskih vojakov na Madžarskem, njihovo bratenje, ljubimkanje in pomaganje upornikom, vse to pa daje resno misliti preizkušenim poklicnim partijskim revolucionarjem. Ruski narod, to dokazujejo obnašanja ruskih vojakov, je poučen, na kako podle načine izkoriščajo njegovo dobro ime kremeljski mogotci na Madžarskem.

»Nekaj se kuha tudi v sami Rusiji«, je pred kratkim zaupal svojemu prijatelju nekdanji prvak nabrežinskih komunistov, »in toa, je dostavil, »je dejanska Kalvarija mednarodnega komunizma. Če poči tam, smo izgubljeni!« Možakar je s kladivom zadel žebelj naravnost na glavo. To mu je treba priznati.

Nič čudno, če vlada med našimi komunisti sibirski mraz.

VESTI IZ NABREŽINE

Pretekli petek, dne 7. t. m. se je novi občinski svet sestal na redno jesensko zasedanje. Dnevni red tega zasedanja je še precej obširen, saj obsega kar 31 točk, h katerim se bodo priključile še nove, ki bodo gotovo nastale v času tega zasedanja. Na dnevnem redu so razni pravilniki, kakor za športno igrišče, za uporabo prevoznih sredstev, za službo živinozdravnika ter za občinske uslužbence. Dalje je na dnevnem redu izvolitev novih predstavnikov v razne konzorcije, kakor Kraški vodovod, zdravniško-tehnična služba ter za trošarino. Vsi konzorciji so sestavljeni iz predstavnkov občin Devin-Nabrežina, Zgonik in Repentabor. Dalje bodo svetovalci imenovali nove člane v šolski patronat, v komisijo za občinske davke ter za trgovsko komisijo. Razpravljali bodo tudi o spremembi proračuna za leto 1956, o odobritvi obračuna za leto 1955, odobriti bodo morali tudi proračun za prihodnje leto. Razen teh je na dnevnem redu še cela vrsta manj važnih točk, ki bodo pa vseeno zelo zaposlile svetovalce pri njihovi razpravi in rešitvi.

Na prvi seji so svetovalci odobrili pravilnik za športno igrišče, ki je sedaj še precej urejeno in ograjeno, tako da bo odslej vsaka skupina, ki bo rabila igrišče, plačala občini gotovo najemnino. Dalje so odobrili pogodbo za dobavo zdravil obč. revežem, katere bo dobavila domača lekarna g. mag. Logarja. Svetovalci so dali svoj glas tudi za ureditev in razširjenje javne razsvetljave v Štivanu, za katero se je več časa zanimal prejšnji odbor, a ko je uvidel ,da se potrebnih sredstev ne da nikjer iztakniti, je to postavko postavil v proračun za leto 1956, ki jo je nadzorna oblast svoječasno tudi odobrila. Tako bodo tudi prebivalci Štivana zadovoljni, da se je ta zadeva končno uredila.

Odobrili so dalje tudi nov pravilnik za uporabo občinskih prevoznih sredstev, ki obstojajo iz osebnega avtomobila »1100« trgovskega tipa, tovornega kamiona »Dodge« ter enega motornega kolesa. Odobrili so tudi prodajo nekaterih zemljišč ter odobrili povišek cen na nekatera zemljišča, ki so bila že prej prodana, a katerih cen višje oblasti niso odobrile, ker so se jim zdele prenizke. Tudi nova davčna komisija je bila izvoljena, ki bo imela nalogo rešiti pritožbe davkoplačevalcev proti previsoki odmeri občinskih davkov.

Izvedelo se je tudi, da je Zavod za ljudske hiše v Trstu odobril 20 milijonov lir za gradnjo nove 9-stanovanjske hiše v naši občini. Svetovalci bodo na prihodnji seji določili, kje naj se ta stavba zgradi.

Sesljan

Izvedeli smo, da je končno rešena zadeva z novo šolo v Sesljanu. Kakor je zagotovljeno, bo delo za novo šolo v najkrajšem času oddano. Že prejšnja uprava je dosegla vsa potrebna finančna sredstva, le preveč birokratičen način oddaje del je to zadevo zavlekel v neskončnost.

Tudi zadeva za novo telefonsko napeljavo je prišla menda do zaključka. Kljub temu, da so bila finančna sredstva že pred dobrim letom odobrena, se to delo spet zaradi »svete birokracije« ni moglo prej začeti. Kakor pa je sedaj zagotovljeno, je tudi Selad premostil ovire ter bodo tako, vsaj upanje je, v kratkem začeli kopati jarke, v katere bodo polagali kabel, ki bo lahko zadovoljil Sesljan, Devin in še vse bližnje kraje. Upamo, da bo za prihodnjo turistično sezono že vse urejeno.

VABILO

NA SESTANEK ČLANOV IN SOMISLJENIKOV SDZ V TRSTU ki bo 16. decembra *ob 10.30* predp. v zvezinih prostorih v ul. Machiavelli 22-II.

Predmet:

1) *Tržaško gospodarstvo v luči rimskih izjav;*
2) *Vpliv zadnjih svetovnih dogodkov na politični razvoj v svetu in pri nas.*

Odbor SDZ

S P M V TRSTU

priredi v nedeljo 23. decembra t. l. v društvenih prostorih v ul. Machiavelli 22-II ob 10.30 predpoldne predavanje dr. Fr. Delaka:

»Nekdanje kulturno in prosvetno življenje na Tržaškem«

Vljudno vabljeni Slovenci iz mesta in podeželja.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE

V soboto 15. decembra ob 20.30 v dvorani na stadionu »Prvi maj«, Vrdelska cesta 7

premiera

KVADRATURA KROGA

veseloigra v treh dejanjih

Spisal: VALENTIN KATAJEV
Prevedel: JOSIP VIDMAR
Režiser: JOŽE BABIČ

Osnutki scene dr. ROBERT HLAWATY, izdelal IVO KUFERZIN

V nedeljo 16. decembra ob 16. in ob 20.30 v dvorani na stadionu »Prvi maj«

ponovitev

KVADRATURA KROGA

Prodaja vstopnic v Tržaški knjigarni, ul. S. Francesco 20 ter eno uro pred pričetkom predstav pri blagajni dvorane.

Odgovorni urednik: Prof. Dr. ANTON DABINOVIC
Tiskarna Adria, d. d., v Trstu

ZOBOZDRAVNIK

Dr. STANISLAV PAVLICA

sprejema v svojem ambulatoriju v ulici Rittmeyer 13, tel. 31-813 dnevno od 9 - 13 in od 17 - 19 ure

ZDRAVNIK

Dr. FRANJO DELAK

v Strada di Fiume 20-III sprejema od 15. do 17. ure Tel. št. 24-797

BELTRAM

UVOZ UL. VALDIRIVO št. 3 TELEFON št. 36-991 IZVOZ

Odpremlja hitro in po najnižjih cenah darilne pakete za Jugoslavijo in druge države

KOLESA . MOTORJE - VESPE . AVTOMOBILE . RADIE . FRIGIDAIRE IN VSE DRUGE HIŠNE POTREBŠČINE